

Nr 50.

Ankom till riksdagens kansli den 9 juni 1936 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion angående omarbetande av ordningsstadgan för rikets städer.

I en inom första kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 51, vilken behandlats av första lagutskottet, har herr *Bergström* hemställt, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående omarbetande av nu gällande ordningsstadga för rikets städer, eventuellt utarbetande av ny stadga.

I motionen anföres, bland annat:

Att ordningsstadgan för rikets städer av den 24 mars 1868 numera icke motsvarade de krav, som man hade rätt att ställa på en dylik stadga, torde vara obestriddligt och låge i sakens natur med hänsyn till den långa tid, som förflutit från stadgans tillkomst utan att den varit föremål för någon ingående överarbetning. Sålunda reglerades i stadgan en hel del förhållanden, som numera saknade betydelse, medan andra förhållanden, vilka väl skulle behöva bli föremål för uppmärksamhet, icke alls berördes i stadgan, understundom av det skälet, att de icke existerade vid stadgans tillkomst eller då icke hade samma betydelse som nu.

I en artikel av borgmästaren G. Eksell i Svenska Stadsförbundets tidskrift 1935, häftet 6, lämnades åtskilliga exempel på bristerna i här ifrågasvarande stadga, och motionären åberopade av artikelns innehåll bland annat följande: I stadgans §§ 2 och 3 lämnades bestämmelser beträffande trafikförhållandena, vilka hade stor betydelse för ordningen. I detta hänseende hade stadgan emellertid tagit huvudsakligen sikte på trafik med hästfordon och »dragare», och föreskrift lämnades bl. a. om hornboskap, get, får eller svin, som gå lösa å gata vid andra tillfällen, än då de under oavbruten tillsyn föras till eller från bete eller vattning. En sådan idyllisk trafik torde väl tillhöra en förgången tid, och numera skulle man hellre se bestämmelser om exempelvis parkering av automobiler, i vilket hänseende inga föreskrifter funnes. Det kunde för övrigt ifrågasättas, om icke vägtrafikstadgan vore tillräcklig för reglerande av trafiken, eventuellt efter en del smärre förändringar och tillägg. Såväl ur myndigheternas som allmänhetens synpunkt torde det vara mest tillfredsställande, att ungefär likartade frågor reglerades i en enda författning. — Någon särskild lagstiftning beträffande kägelslagning, som rätt vidlyftigt berördes av ordningsstadgan, syntes knappast erforderlig, utan vore en allmän föreskrift om störande buller mera på sin plats. I § 13, som torde vara den viktigaste och vid tillämpningen ömtåligaste bestämmelsen i stadgan, då där föreskrifter lämnades om offentliga föreställningar, föredrag och demonstrationer, lämnades en exemplifiering av tillställningar, vilken väl finge uppskattas såsom en påminnelse om gångna tiders kulturella förhållanden, men som ur varje

annan synpunkt saklöst kunde försvinna. En någorlunda exakt definition på offentlig föreställning torde kunna lämnas utan att man till ledning för lagrummets tillämpning behövde såsom exempel på offentlig föreställning angiva lindansning, konstridning, förevisning av djur, anställning av lekstuga, akrobatiska konststycken m. m. Med hänsyn till nuvarande förhållanden finge det anses vara av vikt, att dessa föräldrade bestämmelser ersattes av nya och ändamålsenliga, klart angivande, när en föreställning vore att anse såsom offentlig, samt rörande tillstånds erhållande och förutsättningarna för myndighets ingripande för ordningens upprätthållande eller sammankomsts upplösning. — Såsom ytterligare exempel på otillfredsställande bestämmelser kunde anföras föreskriften, att plats för upplag av avfall och jord m. m. skulle anvisas av magistraten »efter samråd» med drätselkammaren utan att det närmare angivits, huru ett sådant samråd borde ske. — De 1868 fastställda bötessatserna vore med hänsyn till penningvärdets fall för låga. — Att bristerna i stadgan icke redan framtingat en omarbetning, berodde väl på att den kompletterats med lokala ordningsföreskrifter. Sådana hade ock i stor omfattning utfärdats, men dessa vore endast lokalt kända och borde ersättas av för hela riket gällande och i en stadga sammanförda bestämmelser.

Ordningsstadgan för rikets städer, vilken utfärdades den 24 mars 1868, har efter sin tillkomst vid upprepade tillfällen varit föremål för partiella ändringar. Beträffande de av motionären särskilt anmärkta avseendena må här lämnas följande redogörelse.

De huvudsakliga bestämmelserna rörande *trafikförhållandena* upptagas, såsom ock i motionen antytts, i vägtrafikstadgan. Att märka är att Kungl. Maj:t genom proposition, nr 213, till innevarande års riksdag begärt riksdagens yttrande över ett framlagt förslag till ny vägtrafikstadga.

Beträffande det i ordningsstadgan § 12 upptagna förbudet mot *kägelslagning* under vissa tider torde till en början böra erinras om att enligt paragrafen förbudet avser jämväl begagnande av annan för förlustelse gjord inrättning, vilken är så beskaffad och så belägen att närboendes nattro störes. Frågan om en allmän lagstiftning till skydd mot hälsovådligt eller störande buller har tidigare varit föremål för riksdagens prövning. Vid 1935 års riksdag väcktes sålunda inom andra kammaren en motion, nr 36, av herr Ossbahr, vari hemställdes om utredning i nämnda avseende. Andra kammarens andra tillfälliga utskott erinrade i utlåtande nr 7, om att föreskrifter mot buller finnes, förutom i ordningsstadgan, jämväl i 11 kap. 15 § strafflagen ävensom i §§ 8, 24, 43 och 50 hälsovårdsstadgan, samt hemställde att motionen icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda. Sagda hemställan bifölls av kammaren. I Kungl. Maj:ts proposition nr 207 till innevarande års riksdag, varigenom riksdagens yttrande begärts över ett förslag till ändring i hälsovårdsstadgan, har även ifrågasatts viss utvidgning av hälsovårdsstadgans regler angående buller från närboende.

I anledning av vad motionären anmärkt beträffande *den formella avfattningen av § 13 ordningsstadgan* torde av innehållet i sagda paragraf böra anföras följande: I paragrafen föreskrives bland annat anmälningsskyldighet för var och en, som vill i stad eller å dess område giva offentlig föreställning, såsom skådespel, lindansning, konstridning, förevisa djur, konststycke eller annat dylikt, hålla konsert eller eljest utföra musik, anställa maskerad, bal, lekstuga eller andra nöjen, hålla allmänt föredrag, som ej är att hänföra till andaktsövning eller föreläsning vid läroanstalt, hålla allmänt sammanträde eller göra andra tillställningar av vad beskaffenhet som helst, vilka genom allmän tidning, anslag eller annorledes kungöras, eller vartill inträdeskort försäljas eller avgift på ett eller annat sätt från allmänheten fordras, begäres eller mottages, eller till vilka allmänheten eljest har tillträde. Är fråga om maskerad, bal, lekstuga, lindansning, positivspelning eller dylikt, akrobatiska konststycken, konstridning, djurförevisning eller andra med dessa jämförliga tillställningar, eller skall tillställning äga rum på gata, torg eller annan allmän plats eller på annat under bar himmel beläget ställe, till vilket allmänheten eljest har obehindrat tillträde, då skall polismyndighetens tillstånd avvaktas. Där det visar sig, att tillställning, som här ovan omförmäles, åsyftar eller innebär något, som strider mot sedlighet eller allmän lag eller föranleder till svårare oordning, äger polismyndigheten att dess förnyande förbjuda. I nu nämnda fall, ävensom då tillställningen utan vederbörlig anmälan eller tillåtelse äger rum eller bland de närvarande uppkommer oordning av svårare beskaffenhet, den där icke genom deltagarnas i densamma avlägsnande kan undanröjas, må sammankomsten av polismyndigheten upplösas. Polismyndigheten må ock, där sig visar, att lindansning, akrobatiskt konststycke, konstridning, djurförevisning eller annan med någon av dessa jämförlig tillställning medför uppenbar fara för uppträdandes eller åskådares liv, förbjuda tillställningens förnyande. Paragrafen har erhållit sin nu gällande lydelse genom kungörelse den 31 december 1913.

I fråga om de i stadgan upptagna *bötessatserna* må nämnas, att vid 1934 års riksdag väcktes en motion, II: 41, av herr Arnemark m. fl., vari hemställdes, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om sådan ändring av § 13 ordningsstadgan, att beträffande tillställning, som avsåges i förordningen den 10 juni 1932 angående utsträckt tillämpning av vissa bestämmelser i nämnda paragraf m. m., det i samma paragrafs fjärde stycke stadgade straff måtte, därest omständigheterna vore synnerligen försvårande, utgöra böter högst 1 000 kronor. Erinras bör, att det i fjärde stycket av § 13 upptagna straffet är böter från och med 5 till och med 100 kronor, samt att nyssnämnda förordning i främsta rummet åsyftar att § 13 i stadgan skall göras tillämplig å de s. k. nattklubbarna, vilkas verksamhet bedrives under föreningslivets namn och form. I den förut nämnda motionen anfördes, att de åtgärder, som vidtagits för att stävja nattklubbarnas verksamhet, icke

varit tillräckligt effektiva, varför skärpning av straffet i fjärde stycket av § 13 ordningsstadgan påyrkades.

Första lagutskottet, som behandlade motionen, hemställde i utlåtande, nr 21, att riksdagen i anledning av motionen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville verkställa utredning angående skärpta åtgärder mot de s. k. nattklubbarnas verksamhet samt, i den mån så erfordrades, för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kunde föranleda. Utskottets hemställan bifölls av riksdagen. Över den av riksdagen i enlighet därmed avlåtna skrivelsen till Kungl. Maj:t ha utlåtanden infordrats från samtliga länsstyrelser. Ärendet är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Med stöd av ordningsstadgans § 20, 21 eller 23 kunna utfärdas *lokala ordningsföreskrifter*, reglementen för åkare m. m.

Utskottet. Utskottet vill ej förneka, att den gällande ordningsstadgan för rikets städer i åtskilliga avseenden är föråldrad och att mångenstädes i stadgan förekomma uttryck, som te sig främmande för vår tid. Vad motionären anmärkt mot den formella avfattningen av vissa bestämmelser i stadgan synes emellertid icke enbart för sig motivera någon omarbetning. Det torde vidare knappast låta sig göra att, på sätt motionären ifrågasatt, sammanföra de på grund av stadgan meddelade lokala ordningsföreskrifterna, vilka representera väsentligt olika behov, till en för hela riket gemensam stadga. Vad åter angår de i stadgan upptagna straffsätserna är, såsom av utskottets redogörelse framgår, frågan om skärpning av vissa i stadgan upptagna straff för närvarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning. Av utskottets ovan anförda utlåtande nr 21/1934 torde framgå, att sagda fråga även kan föranleda omredigering av vissa bestämmelser i övrigt. Härtill kommer, att rörande trafikföreskrifter och föreskrifter mot störande ljud, i vilka avseenden detaljbestämmelser förekomma i ordningsstadgan, frågan om ändringar i andra författningar än denna är aktuell. Jämväl i åtskilliga andra avseenden äga de i stadgan förekommande bestämmelserna samband med den rättsliga regleringen av närliggande områden, särskilt i fråga om kommunikationsverksamheten. Å sistnämnda område har på grund av den fortgående utvecklingen uppfattningen ännu icke erforderlig fasthet.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 9 juni 1936.

På första lagutskottets vägnar:

S. LINNÉR.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar *Klefbeck*, *Velander**, *Svenson* i Eskhult, *Löfgren**, *Norling*, *Wohlin*, *Otto Wangson* och *Ekströmer*;

från andra kammaren: herrar *Linnér*, *Nilsson* i Antnäs, *Hedlund* i Östersund, *Sjögren*, *Olsson* i Rimforsa, *Olsson* i Mellerud, *Johansson* i Bro och *Berg**.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.
